

B TIDSKRIFT FÖR BRANDVÄSENDET

Band 5

Augusti 1914

N:r 8

Prenumerationspris inkl. postarvode:
För helt år Kr. 5: —
Lösnummerpris 50 öre.

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIFVARE:
BRANDCHEFEN I SUNDSVALL G. HELLGREN.
RIKSTELEFON 160.

Minimiannonspris 80 öre pr centim.
Utkommer med 12 nummer pr år
Boktryckeri-Aktiebolaget i Sundsvall 1914.

Svenska Brandchefsföreningens årssammanträde 1914

afhölls, såsom beslutadt var, i Malmö den 23—25 juli. I sammanträdet deltog 62 medlemmar, hvarjämte en del försäkringstjänstemän och leverantörer af brandmateriel hörsammat inbjudningen. Åtskilliga danska yrkeskamrater hade också välvilligt infunnit sig. Landshöfdingen, Grefve R. de la Gardie jämte flere af stadens främste personer hedrade äfven sammanträdet med sin närvaro.

Den 23. kl. 9 f. m. samlades medlemmarna å hufvudstationens gård, hvarest brandkåren var uppställd och brandchefen, Friherre Djurklou, hälsade deltagarne välkomna. Hälsningen besvarades af föreningens ordförande.

Sedan medlemmarna samlats i gymnastiksalen öppnades sammanträdet af ordföranden med ett anförande, hvori han särskildt betonade det ansvar, som föreläge föreningen, i det denna tagit till sin uppgift att söka föra yrkesutbildningen framåt.

Till justeringsmän af sammanträdets protokoll utsågos herrar Ekstedt och Koch.

Revisionsberättelserna upplästes och ansvarsfrihet beviljades för såväl föreningens som Tidskrifts för Brandväsendet förvaltning.

Till styrelseledamöter för tiden 1915 t. o. m. 1918 återvaldes Herrar Settergren och Löfberg.

Till revisorer återvaldes Herrar Norrlander och Sandberg samt till suppleant Herr J. Pettersson.

Inbjudan till afhållandet af nästkommande års sammanträde hade inkommit från Jönköping och Kalmar, hvilken senare stad, i enlighet med styrelsens förslag, bestämdes till plats för 1915 års sammanträde.

Ordförandens motion om föreningsarbetets fördelning på ständiga utskott (se T. f. B. n:o 6; 1914) föranledde en kortare debatt, under hvilken de svårigheter, som vore förenade med detta arbetsätt, framhöllos, hvarefter styrelsens förslag i ärendet godkändes och åt styrelsen uppdrogs att söka vidtala medlemmar att ingå i de afsedda utskotten:

- I. Släckning- och lifräddningsredskap, organisationsärenden;
- II. Brandskydd samt byggnads-, fabriks- och öfrig brandteknik;
- III. Lagärenden, förordningar, brandsyn;
- IV. Automobilväsende;
- V. Föreningsangelägenheter, bibliotek, statistik;

VI. Brandtelegraf- och allarmeringsärenden, belysningsväsende, samaritjänst.

Hvarje utskott skall bestå af ordförande och 2—3 medlemmar.

Rörande Svenska Brandmannaförbundets anhållan om Svenska Brandchefsföreningens medverkan för åstadkommande af en utbildningsanstalt för brandmän (brandmästareskola) i vårt land hade styrelsen föreslagit att årsmötet måtte besluta att gifva Brandmannaförbundet del af den gjorda utredningen samt att till brandcheferna i Stockholm och Göteborg uttala sin tacksamhet för hvad de under nuvarande omständigheter kunnat göra för lösandet af den viktiga frågan och för erbjudandet att mottaga volontärer. Detta förslag godkändes och beslutet förklarades genast justerat.

Herrar Thestrups och Zetterlings motion om anstalters vidtagande för bidrags erhållande från staten och landstingen till brandväsendet (T. f. B. n:o 6; 1914) remitterades enligt styrelsens förslag för vidare utredning till styrelsen eller resp. utskott. Utredningen bör gälla ej blott städerna utan alla slags samhällens brandväsen.

Styrelsen meddelade, att utarbetandet af förslag till »enhetlig terminologi för byggnadsämnen och byggnadsmaterialiers motståndskraft mot eld» icke hunnit utföras.

Herrar Ekstedts och Enanders motion om utredning för upprättandet af en »brandskyddsbyrå» föranledde en kortare diskussion, under hvilken behovet och önskvärldheten af en dylik anstalt framhöllos, hvarefter föreningen uppdrog åt en kommitté att närmare utreda frågan och utsågos till medlemmar i denna Hrr Ekstedt, Enander, Hellgren, Svinhufvud och Fogelklou med Hrr Zetterling och Bjuggren som suppleanter.

Efter något uppehåll samlades mötesdeltagarne i tekniska skolans lokal och sedan ordföranden hälsat hedersgästerna beslöt föreningen enhälligt att till föreningens Beskyddare H. K. H. Kronprinsen aflåta ett hyllningstelegram.

Härefter följde Ingeniör A. Claëssons med intresse åhörda och af scioptikonbilder belysta föredrag »om automobilfordon för brandväsendet» och brandchefens i Malmö, Friherre Djurklous »meddelande om eldsläckningsväsendets ordnande å Baltiska utställningen». Dessa anförande måste här af utrymmesskäl förbigås.

Härefter följde brandchefens G. Hellgren inledande af diskussionsämnet »Föreskrifter för dels stationära, dels ambulerande biografteatrar». Efter en kortare diskussion rörande några detaljer beslöts i enlighet med kommitterades förslag att ingå till Kungl.

Maj:t med en underdånig skrifvelse åtföljd af förslag i ärendet samt att i afvaktan på eventuell förordning utgifva en rådgifvare för dem, som hafva att bevilja rättigheter till hållande af kinematografförevisningar.

Kl. 2.30 samlades mötesdeltagarne å Baltiska utställningens centralgård, där stor öfning af Malmö brandkår företogs och uppvisning skedde med en del sprutor.

Från Scania-Vabis utställningsautomobil, hvilken under utställningen står till brandkårens disposition inom brandstationen därstädes, uttogos 4 slangledningar.

Från Daimler-Mercedes 60 hkr:s automobil med Ludvigsbergs 1,800 ml:s centrifugalpump uttogos 3 strålar.

Ludvigsbergs 15 hkr:s 550 ml:s typ MSI Pentamotorspruta arbetade med 1 stråle.

Henrikssons motorspruta med kolfpumpar har förut visats för föreningens medlemmar.

Tyska firman Herman Koebe visade en 22 hkr:s 800 ml:s centrifugalspruta med luftsugning för handkraft.

Rörande uppvisningen må framhållas att samtliga arbetade till allmän belåtenhet och att motorsprutorna af alla slag otvifvelaktigt tilldraga sig allt större uppmärksamhet. Bland spekulanter råder dock fortfarande en tvekan vid valet mellan centrifugalpumpar och pumpar med kolfsystem af olika konstruktion.

Vidare hade Malmökörens utryckningsfordon framkört till platsen, hvarest kårens öfningar tilldrogo sig berättigadt intresse.

Efter uppvisningens slut följde rundgång genom utställningen, där i brandtekniskt hänseende intressanta föremål under ledning af brandchefen Fogelklou togos i betraktande. Öfver dessa föremål hade en särskild specialkatalog uppsatts. För närvarande måste de olika föremålen omnämnande förbigås.

Kl. 8 e. m. var för samtliga deltagare och inbjudna en angenäm kamratkollation anordnad å utställningens hufvudrestaurang.

Fredagen den 24 juli skedde samling å hufvudbrandstationen, hvares lokaler och redskap gifvetvis med största intresse studerades.

Därefter vidtog uppvisning af A. B. Wilh. Sonessons 18 hkr:s 500 ml:s motorspruta med centrifugalpump och luftsugare, som tillslås medels en friktionskoppling.

Lyckade brandprof utfördes med tyger och gardiner från Eskil Metzén, Malmö, från Manufakturaktiebolaget, Malmö och Norrköpings pressenningsfabriks A.-B.

Vidare utfördes släckningsprof med »Perceo» och »Total» samt uppvisning af Sydsvenska petroleumbolagets säkerhetspropp.

På samma plats visades en del smärre brandredskap, hvaribland en utdragsstege och en modell till mekanisk stege af brandsergeanten A. Heglund, Halmstad.

Den uppvisning, som ådrog sig största intresset, var onekligen den af Aktiebolaget Lux anordnade automatiska eldsläckningsanordningen för fartyg, kinematografer m. m. Denna uppvisning var anordnad i Kockums gamla verkstäder. Denna Ingeniör Rustiges uppfinning, som demonstrerades af Direktör Lindholm, består i hufvudsak af en kolsyrebehållare för flytande kolsyra, försedd med manometer, en reduktionsventil, manometer för proftryck, rörledning till resp. lokaler, smältventiler, som vid viss temperatur öppnas och medgifva den flytande kolsyrans utströmmande genom utblåsningsrören, hvarest kolsyran genast förgasas samt vidare en elektrisk signalanordning med klocka och nummertafel anbringade i navigationshytt eller motsvarande. Innan denna anordning demonstrerades i ett mindre rum, visades en för föreningsmedlemmarne mera intressant användning af samma idé. Öfver en kinematografapparat och liggande i samma plan som filmsrullarna och den löpande remsan var anbrakt ett

helt smalt rör löpande från kolsyrebehållaren utefter väggen och böjdt rakt ut öfver apparaten. Detta rör var på den mot apparaten vettande delen försedt med en mängd hål. Smältventilen hålles sluten genom spänningen i ett snöre, bestående af nitrerad bomullsgarn. Detta snöre, som är sträckt omedelbart öfver filmen, antändes och afbrinner ögonblickligen efter det filmen fattat eld, ventilen öppnas och kolsyran utströmmar under 60 atm. tryck rakt mot den brinnande filmen, som så godt som omedelbart släckes utan att de ej antända delarna af filmen förstöras. Det synes således som ett fullkomligt säkert verkande medel till släckande af den antända apparatfilmen blifvit funnet och önskligt vore, att detsamma komme i allmänt bruk, men därvid förutsattes också, att en oafslätlig kontroll af vederbörande myndighet utöfvas, så att intet »fusk» bedrifves och vidare, att säkerhet finnes mot antändande af löst liggande filmsrullar o. s. v. för att i allo betryggande säkerhet vid driften skall finnas.

Härefter fortsattes färden i automobiler till Sydsvenska Petroleum A.-B:s anläggningar vid hamnen, hvarest pumpning från tankfartyg visades.

Vidare bar färden till Scania-Vabis verkstäder, hvarest särskildt några under arbete varande brandautomobiler beskådades, hvarefter bolagets i Kungsparken anordnade festliga lunch under ingenjör Clæssons värdskap afslutade förmiddagen.

Sedan eftermiddagen användts för de mera rent personliga tankeutbytena, hvilka alltid utgöra den ej minst värdefulla delen af dessa årliga sammanträffanden, fick dagen en värdig och angenäm afslutning genom Försäkringsaktiebolaget Skånes festsupé å utställningens hufvudrestaurang, hvarvid Direktören D:r G. Malmström hälsade föreningen och särskildt framhöll den ömsesidiga samverkan mellan brandcheferna och försäkringsgifvarne.

Under dagen ankom från föreningens höge beskyddare följande hälsningstelegram. »Svenska Brandchefsföreningen Rudolf Stridbeck Malmö. Framför till samtliga deltagare mitt hjärtliga tack för vänliga telegrammet. Gustaf Adolf.»

Lördagen den 25 juli var anslagen till ett af alla med stora förhoppningar motsedt besök i Köpenhamn. Vid ankomsten mötte vid båten vice brandchefen Mühlertz, som på grund af förfall för brandchefen, fungerade som ledare vid dagens studier.

Efter samling och beskådande af hufvudstationen fördes hela skaran i automobiler till det Ny Teater, hvares tekniska och brandtekniska anordningar grundligt förklarades af såväl Herr M. som öfrige brandofficerare och maskinmästaren.

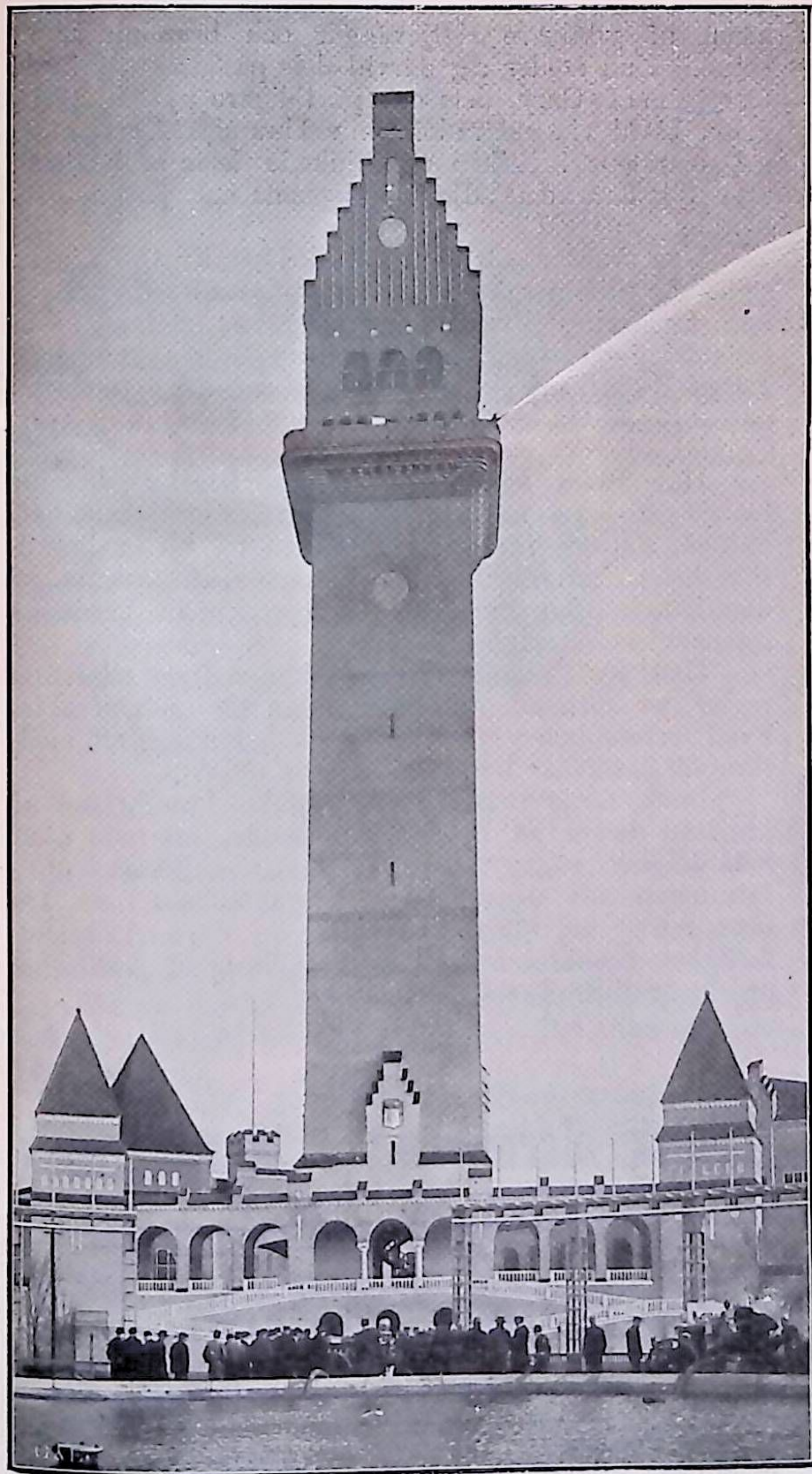
Häriifrån fortsattes färden till Dansk Sojakagefabrik, en ganska eldfarlig industri. Enligt den äldre metoden pressas oljan ur bönorna, men enligt den nyare utdrages oljan medels bensin. Denna blandning pressas under ångtryck till kondensatorer, där bensin och olja skiljas, hvarpå bensinen åter blifver användbar. Af brandtekniska anordningar må nämnas de i passagen öfver mellanrummet mellan gamla och nya fabriken anordnade fönstren, som till följe af smältmetaller automatiskt öppnas i händelse af brand. De plåtbeklädda dörrarna till samma passage slutas samtidigt. Öfriga dörrar äro tyska pressade plåtdörrar. Belysningen utgöres af utom fönstren anbrakta lampor.

Färden fortsatte ytterligare med ångbåt till intressantare anläggningar inom frihamnen. Af härvarande intressantare anordningar må nämnas de af järnbetongstommar bestående byggnaderna i hvilka tegel endast tjänar att utfylla mellanrummen. Förbindelsen mellan de olika genom brandmurar afdelade byggnaderna går

på dessas utsidor öfver järnbalkonger. Som särskildt anmärkningsvärdt må nämnas att man låtit byggnadernas öfre del bestå af träkonstruktioner, detta af sparsamhetshänsyn och, egendomligt nog, i afsikt att minska brandskadans storlek i händelse af en brand i denna svårast åtkomliga del.

Sedan man åter samlats i hufvudstationen och fått njuta af en väl smakande, i gymnastiksalen uppdukad lunch, hvarvid Herr M. å Köpenhamnskårens vägnar hälsade de svenska yrkeskamraterna, skedde allarming och uppvisning af den väl öfvade brandkåren, som häfdade sitt gamla anseende.

Sedan i all korthet föreningssammanträdet förklarats avslutadt samlades en del af deltagarne för att vid ett samkväm få tillfälle visa de artiga värdarne, vice brandchefen och representanter för kårens brandinspektörer, föreningens stora tacksamhet för det vänliga mottagandet och den lärorika dagen i Köpenhamn, hvilken tacksamhet genom ordföranden framfördes.

Sprutprof med Henrikssons Benzinmotorspruta.

Brandmurar af armerad beton.

I en artikel i Svenska Stadsförbundets Tidskrift, band 2, häfte 1, 1910, sid. 11, af Arkitekten Wilh. Klemming i Stockholm, klagar författaren öfver, »att det ofta händer, att i ortsförordningarne (B. O.) införas sådana bestämmelser, som ej taga hänsyn till teknikens ståndpunkt och lämna största möjliga rum för dess utveckling». Arkitekt K. yrkar därför, att »den allmänna stadgan ej bör tillåta, att i ortsförordningarne införas sådana bestämmelser som den i...», hvarpå några exempel anföras, rörande föreskrifter om brandbottens beskaffenhet.

Hvad om dessa konstruktioner blifvit anfördt, gäller i lika hög grad om brandmurar.

Kommittéerade för afgifvande af F. t. B. St. anför (se motiv sid. 98), att de anse, att gällande B. St. icke kan anses vara fullständig i sin behandling af § 34, enär i densamma saknas föreskrift om brandmurs beskaffenhet. Kommittéerade framhålla, hurusom hinder gifvetvis icke bör möta för användande af annat brandfritt ämne än tegel till brandmur.

Denna i B. St. § 34 påpekade brist angående brandmurs beskaffenhet har i en del B. O. blifvit afhjälpt på det sätt, att man i dem infört föreskrift om, att brandmur skall vara af brändt tegel. Såsom exempel härpå må anföras

B. O. för Göteborg	§ 28 mom. 1.
» » Malmö	§ 24 mom. 1.
» » Helsingborg	§ 24 mom. 1.
» » Kalmar	§ 20 mom. 1.
» » Borås	§ 34 mom. 1.
» » Linköping	§ 16 mom. 1.

Att brandmur skall vara brandfast är ju gifvetvis den allra första fordran på en dylik. Däremot får det väl betecknas såsom »ej tagande hänsyn till teknikens ståndpunkt eller lämnande största möjliga rum för dess utveckling», då man föreskrifver att endast massiva murar af tegel kunna anses vara brandfasta.

Då nu tekniken lyckats åstadkomma brandfasta murar af annat materiel, så torde väl ock billigheten fordra, att äfven dylika konstruktioner få användas till uppförande af brandmurar. Så t. ex. böra väl väggar af instampad beton, fackverksväggar af armerad beton med tegelfyllning, äfvensom fritt bärande väggar af armerad beton m. fl. konstruktioner, hvilka på grund af noggranna prof och resultat efter eldsvådor enligt byggnadstekniskt sakkunniges och andras utlåtanden visat sig äga minst lika goda egenskaper i brandtekniskt hänseende som massiva tegelmurar, kunna anses såsom fullt jämgoda med dessa.

Föreskrifter i sådant afseende finnas i de nyss anförda B. O. intagna

i B. O. för Göteborg	§ 53 mom. 1,
» » » Helsingborg	§ 23 andra stycket,
» » » Kalmar	§ 20 mom. 1,
» » » Linköping	§ 16 mom. 1,

men saknas i B. O. för Malmö och B. O. för Borås.

Häraf blifver alltså följden, att i dessa tvänne städer enligt ordalydelsen i deras B. O. nolens volens måste användas brändt tegel till brandmurar. En onödig stränghet i mer än ett afseende, dels enär föreskriften icke tagit vederbörlig hänsyn till teknikens utveckling, dels enär den härigenom kommer att verka onödigt betungande för byggherre, tvänne ting, till hvilka en B. O. ingalunda är berättigad.

Enligt de andra citerade B. O. kunna få användas »tegel eller därmed jämförligt material» (B. O. för Kalmar); »tegel eller annat tjänligt ämne» (B. O. för

Linköping); »andra materialier och konstruktioner . . . få ej utan B. N:s tillåtelse användas» (B. O. för Helsingborg); »från föreskrifterna i denna B. O. må B. N., när det . . . och våda därmed ej är förenad, bevilja undantag» (B. O. för Göteborg).

Norrköpings B. O. säger, att »andra materialier och konstruktioner, än som i B. O. omförmälas, kunna, därest de uppenbarligen afse förbättringar, med B. N:s tillåtelse användas».

Liknande föreskrifter finnas t. ex. i B. O. för Nyköping § 46, för Eskilstuna § 55, för Upsala § 47, för Gefle § 14.

Med stöd af dessa och liknande föreskrifter hafva B. N. tillåtit, att brandmurar af armerad beton uppföras.

Såsom exempel på dylika brandmurar må anföras de, som uppfördes vid bebyggandet af de afbrända delarne af det s. k. Järnvågsområdet i Göteborg, dels mellan Järntorgs- och Bäraregatorna, dels mellan Bärare- och Järnvågsgatorna. Murarne bestå af armerad beton, gjuten på ett ståltrådsnät, som är uppfördt mellan 8 meter höga järnstolpar. Därigenom har man vunnit: pro primo, att brandmurarne blifva så lätta som möjligt; pro secundo, att de upptaga föga plats, i det att de endast mäta 8 cm. i genomskärning. Slutligen spelar den ekonomiska sidan af saken en icke oviktig roll, i det att dessa betongmurar komma att blifva afsevärdt billigare än tegel. (Se T. f. B. 1910, sid. 207).

Ett annat exempel anfördes i »Byggnadsverlden» i början af 1913 från ett affärspalats i Stockholm vid Regeringsgatan.

Det är klart, att just i fall, sådana som sistanförda, skola brandmurar af armerad beton blifva af alldeles särskildt stor betydelse, enär de i regel kunna göras mindre tjocka än tegelmurarne med bibehållande af samma skyddande förmåga. Huru viktigt detta är, framgår ju däraf, att hvarje centimeter fasadutrymme är synnerligen dyrbart. (Jämför ett föredrag, hållet på Internationella Brandkårskongressen i St Petersburg af brandchefen i Leipzig, branddirektor Reddemann: Die Bedeutung der Brandtechnik im modernen Staats- und Wirtschaftsleben, hvilket föredrag, förutom i kongressens protokoll, jämväl finnes i Archiv für Feuerschutz, Rettungs- und Feuerlöschwesen, band 29, juni 1912, nr 11, sid. 165).

Hvad just beträffar de armerade betongmurarnes mindre tjocklek än de massiva tegelmurarnes vid användning som brandmurar, så divergera åsikterna här ganska mycket. I våra svenska städers B. O. i allmänhet tyckes 25 cm. vara tillåten minimitjocklek. Gefle B. O. § 26 mom. 1 föreskrifver dock minimum 30 cm. Detta mått torde kunna betecknas såsom fullkomligt tillfredsställande i brandtekniskt hänseende, då det gäller brandmurar af tegel.

För brandmurar af annat material än tegel, såsom armeradt betongfackverk med tegelfyllning, fritt bärande brandmur af armerad beton o. d. kunna klenare dimensioner användas. Spörsmålet blifver, huru långt man skall våga med bibehållande af tillfredsställande säkerhet medgifva från de ofvan anförda måtten.

Att man ej skall våga nedgå till det från Göteborg anförda måttet: 8 cm. torde ej vara tvifvel underkastadt.

Professor Gary, afdelningsföreståndare vid Kgl. Materialprüfungsamt, har på K. Materialpröfningsanstalten å Gross-Lichterfelde-West-Berlin anställt försök med byggnader af armerad beton med väggar om 8 cm. tjocklek. Vid försöken uppstodo sprickor i väggarne, hvilka vid en häftig brand, en storbrand, kunnat blifva ganska farliga. Vid försöken antändes

utanför väggen upplagd träull genom gnistor, som passerat sprickorna. (Se M. Gary: Brandproben an Eisenbetonbauten, Deutscher Ausschuss für Eisenbeton, häft. 11, Berlin 1911, sid. 15).

De tyska brandförsäkringsbolagen fordra i regel följande dimensioner för fullgoda brandmurar vid försäkring af fabriker o. d. objekt.

1¹/₂ sten i tegelmur,
45 cm. vid gjutmassa med stenskärf,
35 cm. vid betong.

(Se Handbuch für Eisenbetonbau, 2 uppl., 8 bandet, 1 häftet: Feuersicherheit af H. Henne, sid. 18).

I Amerika kräfvär man för tegelmurar minst 30 cm. (Specifications of the Chicago Board of Underwriters).

I facktidskriften Beton und Eisen, årg. 1910, sid. 346, anser sig professor Saliger kunna fastslå, att en betongvägg af 12—15 cm. tjocklek skulle vara likvärdig med en 38 cm. tegelvägg och sålunda fullkomligt effektiv som brandmur.

Gentemot dessa optiska åsikter i saken varnar den framstående brandskyddsteknikern Henne i nyss anförda arbete mot att allt för mycket förminska tjockleken af viktigare skiljeväggar och brandmurar af betong. Han stöder sig därvid dels på de nyss anförda försöken af Gary, dels ock på tidigare gjorda iakttagelser såväl vid eldsvådor som vid brandprof, att genom vattenstrålens inverkan uppmjukade delar af betongen, ofta till flere cms djup bortspolats och järninlägget blottats.

Han varnar särskildt försäkringsgifvarne för att ställa sig tillmötesgående gentemot dessa kraf, ty, säger han, försäkringsgifvaren får alltid räkna med, att formförändringar af väggarne för honom komma att taga sig uttryck i form af skadeersättningskraf, äfven om väggarne för öfrigt äro användbara och äfven om de varit i stånd att göra elden motstånd.

Han råder därför till, att man bör låta den för hvarje särskildt fall erforderliga vägg tjockleken, oafsedt de statiska fordringarne, äfven på blotta brandsäkerhetens grunder, blifva beroende af storleken af den hotade väggytan och af den eventuella brandens intensitet och varighet.

Men just i detta afseende kunna inga allmänna regler på förhand uppställas, utan får man afvakta, hvad erfarenheten på området kan komma att medföra för lärdomar beträffande olika objekt.

Dock torde man kunna skänka brandmurar af armerad betong så mycket förtroende, att man utan betänklighet vågar närma sig den amerikanska uppfattningen, att en vägg tjocklek om minst 20 cm. för brandmurar vid fabriksbyggnader och därmed i brandfarlighet, brandintensitet och brandvarighet jämförliga objekt är tillfredsställande.

Falsk alarmering af brandkåren.

Bidrag till utredning.

I de tidigare bidragen har saken blifvit framställd sådan den tett sig för uppfattningen i brandtekniskt hänseende, jämfördt med de vägar, på hvilka man kunnat komma gärningsmannen till lifs, straffa honom och sålunda verka afskräckande på andra.

I detta bidrag komma vi endast att sysselsätta oss med falsk alarmering per brandtelegraf genom brandskåp, som är försedt med glastruta eller plomberad

dörr, och vilja vi här se saken mera från juridisk ståndpunkt. Särskildt vilja vi fästa oss vid det ofta hörda skälet: »Skadegörelsen är så obetydlig, endast en värdelös glasskifva har blifvit sönderslagen.»

Att med uppsåt afgifva falsk brandsignal genom användande af brandskåp, för hvilket ändamål gärningsmannen måste sönderslå den å brandskåpet anbrakta glasrutan eller bryta en vid brandskåpsdörren anbrakt plombering e. l. för att kunna åtkomma tryckknappen eller handtaget för utlösande af brandskåpets urverk, innefattar tvenne handlingar: sönderslåendet af glasrutan resp. brytandet af plomberingen och igångsättandet af brandskåpets mekanism.

Det förra momentet måste betecknas såsom brott mot annans äganderätt, d. v. s. såsom ett s. k. egendomsbrott. Gärningen måste vidare hänföras till den grupp af egendomsbrott, hvilka endast innebära ett ingrepp i annans rätt, utan att därjämte bereda en motsvarande fördel åt gärningsmannen eller tredje person; dylikt egendomsbrott hemfaller under Str.-L. 19 kap.

Det mest generella straffbudet, som i detta kap. af Str.-L. finnes, är det, som framställes i 20 §, sådant detta lagrum lyder enligt Lag 27 juni 1902. (Se T. f. B. 1914, sid. 27).

Hvad angår de öfriga §§ i 19 kap., särskildt nu 13 §, sådant detta lagrum lyder enligt Lag 29 juni 1900, 14 §, sådant detta Lagrum lyder enligt Lag den 4 juli 1910, 22 §, sådant detta lagrum lyder enligt Lag 4 juli 1910, jämförda med dels K. M:ts nådiga Fridlysningsstadga den 18 januari 1855 (Sv. F. Saml. n:r 30), dels K. K. den 6 augusti 1881 (Sv. F. Saml. n:r 39, sid. 2), så förhålla de sig till 20 § mestadels såsom skärpande undantag, hvilka grunda sig därpå, att föremålet för skadegörelsen ansetts böra åtnjuta speciellt högre skydd, antingen såsom en allmännyttig eller eljest särskildt värdefull anläggning, eller såsom öfverlämnadt åt allmänhetens egen omvårdnad, eller att skadegörelsen anses vara af allmänfarlig karaktär.

Brott mot Str.-L. 19 kap. 20 § måste anses föreligga, då någon uppsåtligen förstör eller skadar en annans sak, hvilken äger värde för denne (in casu samhällets brandskåp).

Vid utredningen måste man särskildt fästa sig vid:

- A. Objektet.
- B. Handlingen.
- C. Uppsåtet.
- D. Brottets fullbordan.
- E. Straffet.
- F. Åtalsrätten
- G. Konkurrensfrågan.

A. Objektet.

Såsom objekt förutsättes en sak, som tillhör en annan och är af värde för ägaren. Det skall sålunda vara

1. *En sak.* Lagen säger »egendom», hvarvid uttrycket tydligen tages i mera inskränkt bemärkelse och betecknar föremål för ägande, alltså saker. Saken kan vara en fast eller lös sak. Lagen säger ju uttryckligen: »egendom, fast eller lös». Hit måste ju brandskåpet hänföras.

2. *En annan tillhörigt.* Lagen säger ju »annans egendom». Här af följer, att objektet skall befinna sig under någons äganderätt och är annans egendom. Denna fordran kommer i fall, som här förutsätts, alltid att föreligga. Ty brandskåpet är antingen samhällets, kommunens, eller enskild persons, juridisk eller fysisk, hvilken af kommunen erhållit rätt att få sitt brandskåp anslutet till kommunens brandtelegrafnät.

3. *Af värde för ägaren.* Alltför ofta framhålles, att glasrutan i brandskåpet eller plomberingen vid dörren är »värdelös». (Se t. ex. Svenska Brandchefsföreningens Protokoll 1913, sid. 12—13; Deutsche Juristen-Zeitung 1913, häfte 21; Jur. D:r Lion: Der Missbrauch des Feuermelders vor dem Strafrichter, hvilken artikel aftrycktes dels i Feuerpolizei n:r 22, 1913, dels i Archiv für Feuerschutz, Rettungs- und Feuerlöschwesen n:r 21, 1913. I ett privatbref har en brandchef meddelat oss, att domstolen icke ansett sig i mål, hvarom nu är fråga, kunna döma till högre straff än böter, »enär ingen annan skada skett än krossandet af den värdelösa glasrutan»).

Med anledning af D:r Lions artikel i de tyska tidskrifterna genmälde bl. a. Jur. D:r Reddemann, brandchef i Leipzig, med hänvisande till ett utslag i Reichsgericht (Band X, Brottmål, sid. 120), att föremål för skadegörelse kunna vara objekt utan bytesvärde eller penningvärde, samt att dessutom påståendet, att glasskifvan vore värdelös, icke hölle streck. Dess pris varierade mellan 10—30 pf., hvartill äfven kommo kostnader för arbetet med skifvans insättande, tids-spillan m. m.

Häraf framgår alltså, att begreppet »värde för ägaren» i detta sammanhang måste utredas och definieras.

Med »värde för ägaren» torde böra förstås den egenskapen hos ett föremål, att det förmår tillfredsställa mänskliga behof. Behof tages då så vidsträckt, att det omfattar allt, hvars uppfyllande bereder tillfredsställelse, under det att dess icke-uppfyllande erfares såsom en brist.

Genom sakens tillintetgöring eller förändring måste ägaren skadas, d. v. s. han har lidit intrång i det intresse, som varit förbundet med sakens tillvaro eller dess tillvaro i sitt förra skick. Förutsättes nu, att ägaren genom gärningen lider intrång i sitt intresse, så förutsättes också, att saken öfverhufvud tjänar ett sådant intresse, men detta blir detsamma, som att saken är ägnad att på något sätt tillfredsställa ett hans behof eller att den är af värde för honom.

I själfva verket saknar man icke alldeles i lagen en antydning i denna riktning. Det heter nämligen »annans egendom, fast eller lös, ehvad den till enskildt eller allmänt bruk eller gagn eller till prydnad ämnad är», och, ehuru tillägget »ehvad — — — är »tydligen icke äger limitativ betydelse (»bruk eller gagn» betecknar, eftersom »prydnad» nämnes såsom alternativ, här endast hvad man brukar kalla praktisk nytta», men äfven andra än praktiska nyttighets- och prydnadsändamål måste gifvetvis komma i betraktande), får det väl anses visa, att lagen tagit för gifvet, att saken skall tjäna något intresse. Eljest hade den säkerligen sagt »ehvad den till prydnad ämnad är eller icke» eller något dylikt.

Värdet kan, såsom framgår af D:r Reddemanns nyss anförda yttrande vara af olika slag. Man kan skilja mellan ett värde, som något äger för ett bestämdt eller vissa bestämda subjekt, och ett värde, som något äger för folk i allmänhet, ett s. k. allmänt värde. Vidare skiljer man mellan *nyttjandevärde* = ett föremåls förmåga att själf tillfredsställa mänskliga behof, och *bytesvärde* = ett föremåls förmåga att kunna utbytas mot andra värdeägnade föremål. Men ett föremål, som blott har nyttjandevärde, kan vara af ekonomisk betydelse, så att dess förlust innefattar pekuniär skada.

Glasskifvan i brandskåpet och plomberingen vid dess dörr äro delar, hvilka äro så godt som osäljbara såsom sådana och äro ju hvar för sig förfärdigade af

så godt som värdelöst materiel, men representera det oaktadt ett visst penningvärde, ty förlusten af dem vållar alltid ägaren = samhället kostnader för deras ersättande med nya delar.

De nu angifna arterna af värde komma här i betraktande. Det är utan betydelse, om glasrutan eller plomben eger värde allenast för ägaren eller äfven för andra. Det förra är alldeles tillräckligt. Det är vidare detsamma, om det är fråga om penningvärde eller om nyttjandevärde. Ty blott nyttjandevärdet gör redan tillfyllest. *Lagen lämnar intet stöd för en inskränkning till föremål med penningvärde.* Fastmer skulle man råka i bestämd strid med lagen, om man uteslöte alla föremål, som ej kunna omsättas i penningar. Att en sak, t. ex. glasrutan eller plomben vid brandskåpet, dock ej äger något penningvärde, kan bero på olika anledningar. Det kan hafva sin grund däri, att saken är ägnad att tillfredsställa ett behof, som blott förefinnes för ägaren, men ej för någon annan, åtminstone icke för någon, som är i stånd till och villig att betala något för saken. *Ett ekonomiskt värde förutsättes alltså ingalunda.*

Under det att sålunda ingen af de nu angifna värdearterna är utesluten från att komma i betraktande, måste emellertid i andra afseenden begränsningar göras. Dessa äro följande:

a. Saken skall äga värde för ägaren.

Detta är visserligen icke särskildt uttryckt i lagen, men af lagrummets formulering »ehvad . . . är» kan däri anses innefattad en antydning om, att saken måste från någon synpunkt äga värde, ehuru väl däri ej ligger, att den måste anses äga ett sådant för ägaren. Men icke desto mindre torde detta få anses såsom gällande rätt.

b. Det måste vara ett förnuftigt intresse förbundet med sakens bevarande.

Denna begränsning är af särskild vikt, ty först genom denna erhåller fordringen, att saken skall äga värde för ägaren, sin fulla betydelse. Hvarje föremål, som ägaren håller på, hvars förstörande alltså såsom sådant är ägaren emot, kan emellertid icke blifva ett möjligt objekt för förevarande brott. Det är icke nog med, att ägaren haft ett intresse fäst vid saken. *Detta intresse måste vara ett förnuftigt intresse.* Å andra sidan får denna fordran ej tagas allt för strängt. Det må anses tillräckligt, att man förnuftigtvis kan sätta värde på saken.

c. Värdet får ej vara försvinnande obetydligt.

Ty är detta fallet, gäller satsen: *minima non curat prætor.*

Nu blifva följande spörsmål att besvara:

1. Har glasrutan eller plomben värde för ägaren?
2. Är med dessa tillbehörs bevarande ett förnuftigt intresse förbundet?
3. Är värdet af tillbehören så försvinnande obetydligt, att nyss anförda sats kan tillämpas?

ad 1. Glasrutan och plomben hafva för samhället värde: både penningvärde och nyttjandevärde. Beträffande det förra må anföras, att inköp af glasrutorna och plomberna måste bestridas för samhällets medel och att samhället till leverantörerna måste utgifva ett visst penningbelopp för hvarje sådan del. Nyttjandevärde hafva delarne, enär de äro ägnade att tillfredsställa ett behof, som förefinnes till skydd för brandskåpets mekanism mot atmosfäriska m. fl. inflytanden.

ad 2. Af det under 1. sist anförda framgår, att intresset för sakens bevarande i intakt tillstånd är ett förnuftigt intresse.

Brandchefen i Lübeck, Baurat Deditius framhöll i anledning af D:r Lions ofvan omtalade artikel, att ett brandskåp, hvars glasruta vore sönderslagen och förstörd — alltså icke längre befintlig — måste anses såsom så godt som värdelöst, under det att brandskåpets nytta och värde med intakt glasruta vore ganska afsevärda. Han framhöll, hurusom han i Lübeck varit tvungen att först ur bruk försätta och sedan från platsen bortflytta ett brandskåp, hvars glasruta jämnt och ständigt af okynne söndrades. Brandskåpet förlorande på den ursprungliga platsen genom den oupphörligen återupprepade skadegörelsen fullständigt sitt värde i det allmännas bruk och gagn. (Se Archiv für Feuerschutz, Rettungs- und Feuerlöschwesen sid. 392, 1913).

ad 3. Af det nu anförda framgår, att värdet ej är så försvinnande, att satsen *minima non curat prætor* kan komma att tillämpas. I penningvärdet måste nämligen inräknas icke blott glasets eller plombens inköpspris, utan äfven de med deras anbringande på ort och ställe förenade kostnaderna, event. den skada, som urverket tagit genom att vara oskyddadt m. fl. förhållanden.

B. Handlingen.

Denna skall bestå i ett förstörande eller skadande af saken. Det förra innefattar en stegring af det senare.

På grund häraf måste begreppet »skadande» utredas och definieras. *Med "skadande" torde böra förstås ett fysiskt förändrande af saken, hvilket innebär en minskning af dess värde.*

Alltså förutsättes:

1. *dels* en fysisk förändring af saken.
2. *dels* en minskning i sakens värde.

1. Den fysiska åtgärden mot brandskåpet ligger i slaget e. l., genom hvilket glasrutan söndras. Genom denna åtgärd förändras själfva brandskåpet. Liknande blifver förhållandet med det våldsamma öppnandet af skåpdörren, så att plomberingen brister. Det våldsamma öppnandet är den fysiska åtgärden; plombens söndrande är den förändring, den undergår. I båda fallen inträder alltså en ändring af sakens form.

2. Den fysiska förändringen af saken måste innebära en minskning i sakens värde, d. v. s. vara sådan, att saken därigenom förlorar i värde. *Därvid kommer allt det värde i betraktande, som vi ofvan betecknat såsom förlänande saken egenskap af värdeföremål, men heller icke något annat än just detta.* Det behöfver ej vara en minskning i penningvärde, utan kan vara en minskning allenast i nyttjandevärde. Ej heller behöfver värdeminskningen vara af ekonomisk betydelse. Däremot förutsättes, att saken minskas i ett värde, som den äger i kraft af ett ägarens vid densamma fästade förnuftiga intresse. Vidare förutsättes en förlust i värde, hvilken är af afsevärd betydelse.

Af de ofvan anförda tekniska synpunkterna framgår, att allt detta inträder genom glasrutans krossande, brandskåpsdörrens öppnande, så att plomberingen brytes.

Detta om handlingens resultat.

På hvad sätt detta resultat åstadkommes, är det samma: om på mekanisk eller annan väg är likgiltigt.

C. Uppsåt.

I subjektivt afseende förutsättes *uppsåt* vid gärningen. Lagen säger: »Hvar som . . . uppsåtligen skadar eller förstörer». *Man gör "uppsåtligen" orätt, då man gör det med vett och vilja, motiverna må vara hvilka som helst, d. v. s. om man, med fullt med-*

vetande om lagstridigheten af sitt förfarande, begär orätt. (Jämför R. Carlén: »Kommentar öfver Strafflagen», sid. 384, jämförd med sid. 390).

Enkel skadegörelse af vållande berättigar blott till skadeersättning.

Härmed, alltså med krafvet på uppsåt, är lagens fordran i subjektivt afseende uttömd.

Häraf följer åter, att, då flere Br. O. i den §, som innehåller straffbestämmelser för falsk alarmering af brandkåren säga:

»falskligen, af okynne eller i ond afsikt,»

Se t. ex. Br. O. för Helsingborg	§	59,
» » Kristianstad	§§	48,
F. t. » » Engelholm	§§	51,
» » »	§§	50,
» » Jönköping	§§	74,
» » Falköping	§§	101, mom. 6,
» » Askersund	§§	41,
» » Norrköping	§§	79, mom. 2,
» » Eskilstuna	§§	77,
» » Saltsjöbaden	§§	45,
» » Sundsvall	§§	46, mom. 2,
» » Sollefteå	§§	57,
» » Umeå	§§	77, mom. 2,

men icke

Br. O. för Malmö	§	41,
» » Falkenberg	§§	42, mom. 2 j,
» » Göteborg	§§	24,
» » Borås	§§	29, mom. 2,
» » Örebro	§§	62,
» » Stockholm	§§	18, mom. 2,
» » Upsala	§§	67,
» » Gefle	§§	26, mom. 1,
» » Nyköping	§	83, mom. 12,

så är detta de förra Br. O:s kraf en föräldrad fordran och dessutom till nackdel, ty det innebär en inskränkning, som den nyare lagstiftningen allmänt uppgifvit. I lagkommitténs 1832 tryckta »Förslag till Allmän kriminallag» fordrades, att gärningsmannen handlat »af arghet eller öfverdåd», men denna fordran uteslöts redan i lagkommitténs 1839 tryckta förslag. Denna strykning motiverades därmed, att »det för användandet af det i § stadgade straff gjorde tillfyllest, att gärningsmannen handlat med uppsåt.»

Visserligen vill det synas, som om Carlén i sitt nyssanfödda arbete: »Kommentar öfver Strafflagen» fordrade, att gärningen varit företagen »i skadelystet syfte» (se anförd källa sid 333), men denna uppfattning motsäges af den ofvan anförda motiveringen.

Häraf framgår, att formuleringen i Br. O. — om föreskriften öfverhufvudtaget där har existensberättigande (Jämför tidigare artiklarne) — rätteligen bort hafva varit:

»Hvar, som uppsåtligen föranleder falsk brandsignal . . .» eller liknande, hvilken formulering dock icke återfinnes hos någon af de citerade Br. O.

Af hvad, som ligger i fordran af uppsåt vid gärningen, må här följande framhållas:

a. Gärningsmannen måste vara medveten om, att det är fråga om annans egendom. Annat torde väl ej komma i fråga vid fall, hvarom nu är fråga.

b. Han skall vidare vilja skada eller förstöra saken. Vanligen är detta viljande ett s. k. direkt. Skadandet eller förstörandet är rent af åsyftadt af gärningsmannen, vare sig för den tillfredsställelse detsamma utan vidare skänker honom, eller såsom medel för ernäendet af ett aflägsnare syfte. Krossandet af glasrutan resp. brytandet af plomberingen är för gärningsmannen medlet för ernäendet af det mera aflägsna syftet att kunna sätta brandskåpets mekanism i funk-

tion, för att återigen dymedels föranleda brandsignalen.

c. Gärningen skall ock, så som gärningsmannen föreställer sig densamma, vara rättsstridig. Anser han omständigheter vara för handen, hvilka, om de föreläge, skulle rättfärdiga den, uteblir straff. Sådana omständigheter torde väl ej föreligga i regel för den, som uppsåtligen föranleder falsk brandsignal.

d. Uppsåtet behöfver ej gå bestämdt ut på människors skadande, ehuru i de fall, som här afses, i gärningens beskaffenhet ligger att fara därför af densamma uppstår. (Se Carlén: Kommentar, sid. 332).

D. Brottets fullbordan.

För detsamma förutsättes, att föremålet blifvit förstördt eller åtminstone skadadt. Eljest föreligger blott försök och sådant är enligt vår lag ej belagdt med straff. (Jämför skillnaden mellan tysk och svensk rätt! Se T. f. B. 1914, sid. 31, spalt 1!) Att det ej kommit så långt, som meningen varit, utesluter naturligen ej tillvaron af fullbordadt brott. Skadan måste emellertid vara sådan, att den, enligt hvad ofvan blifvit sagdt, kan komma i betraktande. Då glasrutan är söndrad eller krossad, resp. plomberingen bruten, är brottet fullbordadt.

E. Straffet.

Det normala straffet för brott af förevarande art är böter eller fängelse i högst sex månader.

Det är tydligt, att motivet till gärningen är en af de viktigaste straffmättningsgrunderna. Särskildt är det otvifvelaktigt en försvårande omständighet, om gärningen rent af skett af skadebegär.

I öfrigt har man vid straffmätningen isynnerhet att fästa afseende vid storleken af den tillfogade skadan. Grof skada å egendomen är t. o. m. en straffskärpningsgrund.

Därmed likställas de fall, då af gärningen kommit synnerlig fara för någons lif eller hälsa eller gärningen eljest är med synnerligen försvårande omständigheter förenad, t. ex. falsk alarmering af brandkåren, då eldsvåda veterligen pågår e. l.

I alla dessa fall må dömas till straffarbete i högst två år. Det heter ej, att straffet då må höjas till straffarbete i två år, hvadan det ej kan blifva fråga om användande af högre fängelsebelopp än sex månader.

Skadans frivilliga ersättande är naturligtvis en för mildrande omständighet, men utgör ej enligt vår lag någon straffminskningsgrund.

F. Åtalsrätt.

Brott enligt 19 kap. 20 § må ej, där det endast förnärmar enskild persons rätt, åtalas af annan än målsäganden. Enligt §:s ursprungliga lydelse hette det: »där ej skada skett å allmän egendom». För allmänt åtal förutsattes alltså, att skada skett å något, som utgjort föremål för äganderätt från det allmännas sida. Såsom § numera lyder genom Lag 27 juni 1902, gör det åter härför fyllest, att brottet kränkt något som hälst rättsligen skyddadt allmänt intresse. (Jämför ock Carlén: Kommentar, sid. 332, andra stycket).

Stadgandet erhöi sin nuvarande lydelse i den K. Propositionen, sedan H. D. anmärkt, att den regel, som afsåges med den nya formuleringen, skulle erhålla tydligare uttryck, om däråt gäfves affattning, öfverensstämmande med stadgandet i Str.-L. 24 kap. 15 §. Förmodligen ansågs förslaget formulering icke så klart gifva vid handen, att allmänt åtal skulle inträda, så snart brottet i någon mån förnärmade allmän rätt, och

icke först, om det uteslutande eller åtminstone på det hela taget tedde sig såsom ett brott mot det allmänna.

När menighet och således ej enskild person varit målsägande, har allmän åklagare ansetts behörig föra ansvarstalan. (Se Nytt Jur. Arkiv 1893, sid. 200).

Vid söndrande af glasruta eller plombering å brandskåp är alltså samhället målsägande och allmänne åklagaren är behörig att föra ansvarstalan.

G. Konkurrens-spörsmål.

I allmänhet torde domstolarne afdöma falsk alarmering af brandkåren, på sätt nu är fråga, såsom öfverträdelse af Br. O. föreskrifter eller af Str.-L. 11 kap. 15 §, sådant detta lagrum lyder enligt Lag 8 juni 1906. Följden häraf har blifvit, att straffet stannat vid böter till högst 100 kronor.

Bedömes gärningen åter såsom skadegörelse af annans egendom jämlikt Str.-L. 19 kap. 20 § (möjligen 15 §) i realkonkurrens med förargelseväckande beteende jämlikt Str.-L. 11 kap. 15 § eller med Br. O. föreskrifter och lägges därtill den allmänfarliga beskaffenheten af brottet, hvilken ju alltid inträder för samhället eller delar af samhället i fråga genom frånvaron af eller minskningen i brandskyddet samt i säkerheten till lif och egendom vid hvarje falsk alarmering, såsom försvärande omständighet (Jämför Winroth: Anteckningar efter föreläsningar i straffrätt, sid. 250, jämförd med Schlesiska Brandkårens Provinsialförbunds genom förbundets ordförande aflåtna protestkrifvelse mot D:r Lions artikel (se Archiv für Feuerschutz, Rettungs- und Feuerlöschwesen, sid. 405, 1913), så torde nog straffet blifva kännbarare än böter till högst 100 kronor.

Af det anförda vill det synas, som om den bristande effektiviteten vid bestraffning af falsk alarmering af brandkåren genom brandskåp, försedda med glasruta eller med plombering, icke vore att söka i lagen, utan fastmer i det sätt, på hvilket denna handhafves, hvilket åter till stor del beror på bristande hänsyn tagande till de högst betänkliga följder i den allmänna säkerhetens intresse, som en falsk alarmering af brandkåren alltid innebär.

Och att söka bearbeta opinionen och leda den i denna riktning borde vara en för samtliga intresserade parter, enkannerligen brandkårmän, befäl som menige, en högst betydelsefull uppgift.

Källan till denna framställning är, där ej särskildt angifven litteratur annorlunda utvisar, de af Sven Hagströmer utgifna Johan Hagströmers »Efterlemnade föreläsningssanteckningar i Svensk Straffrätt, Upsala 1912», den förnämsta handbok i gällande straffrätt, som vi f. n. äga i vårt land.

en viss utsatt tidsfrist endast svårt antändbara films skulle få användas vid offentliga föreställningar, samt om man, därest detta förslag accepterades, ville afgifva ett yttrande om denna tidsfrists längd.

Vid kommitténs underhandlingar närvaro bl. a. Londons brandchef, Löjtnant Sladen, och ett ombud från Pathé Frères i Paris.

Representanterna för filmindustrien hafva nu svarat, att enligt deras mening en s. k. flamsäker film, som uppfyllde de rent kommersiella krafven, icke finnes i marknaden. På grund häraf måste representanterna tillstyrka kommittén att yrka afslag på den gjorda framställningen.

Skogseldarnas orsaker.

Det är gifvetvis ingen lätt sak att konstatera orsaken till en utbruten skogseld. Ty i de allra flesta fall torde elden hafva förstört alla spår, innan eldsutbrottet hunnit blifva iakttaget och släckningsmanskapet kommit till städes.

Med tillhjälp af den officiella statistiken kunna dock vissa hållpunkter för bedömande af frågan låta sig uppställa.

Under åren 1895—1899 öfvergingos 3,627.27 har af skogseld. Den areal, som sköflats af elden och där gnistor från lokomotiv varit orsaken, uppgifves belöpa sig till c:a 240.40 har. Oförsiktighet vid ljungbränning förorsakade i ett fall skogseld, som härjade 48.80 har. I 10 fall utan uppgifven areal var orsaken att söka i åkslag.

Under åren 1900—1904 förhärjades 19,127.53 har af skogseld. I 2 fall var elden anlagd och sträckte sig öfver 266 har. I 2 fall omfattande 161 har uppgifves vårdslöshet med eld hafva varit vållande. Särskildt under 1902 tyckes ovarsamhet med eld hafva varit den vanligaste orsaken. I rapporten för 1900 säges att »dels gnistor från järnvägslokomotiv, dels ovarsamhet vid risbränning och andra dylika arbeten, dels ock åkslag» varit de förnämsta orsakerna. Under åren 1901 och 1903 angifvas inga orsaker till de utbrutna skogseldarna.

Under åren 1905—1909 sköflades 1,530.54 har af skogseld. Orsakerna finnas endast angifna i 1909 års statistik, som angifver åska i 1 fall med 0.5 har härjadt område och gnistor från järnvägslokomotiv i 1 fall omfattande 7 har med en till 585 kr. 34 öre värderad skada.

Under åren 1910—1912 öfvergingos 2,245 har af skogseld. Af dessa kommo 559.65 har på 1910. Orsakerna voro: åska i 5 fall med 53 har, vårdslöshet med eld med ett härjadt område af 188 har, gnistor från ångbåt 1 fall 200 har, gnistor från lokomotiv 14.50 har, däraf i ett fall 3.06 har med värderad skada på 200 kronor. Under 1911 sköflades 908.50 har af elden. Orsakerna uppgifvas i 2 fall hafva varit åkslag, i 3 vårdslöshet, i 1 sekundärbrand, i 1 anlagd eld, i 5 fall gnistor från järnvägslokomotiv. I ett af dessa senare fall uppstod en skogseld, som varade från den 10—14 augusti och härjade 194.80 har, förorsakande en skada af 36,500 kronor. För 1912 saknas uppgift.

Af de anförda siffrorna framgår, att den ojämförligt största posten kommer in under rubriken: *okänd anledning*. Anledningen härtill torde vara att söka dels i ofvan anförda förhållande, dels ock däri, att den i byggningsbalkens 15 kap. 5 § anbefallda undersökningen om, »huru elden är kommen lös», visat sig

Kinematograf-förordning i England.

Sedan London County Council, City of London Corporation och Glasgow Corporation för sin del beslutat antaga förordningar genom hvilka celluloidfilms användande vid offentliga föreställningar efter en viss tidsfrist skulle förbjudas, har frågan varit föremål för behandling i en af underhuset tillsatt specialkommitté. Kommittén hänvände sig till representanter för filmindustrien och därmed sammanhörande grenar för att få utrönt, om stämningen i dessa kretsar var för en på lagstiftningens väg utfärdad bestämmelse, att efter

ganska svår att omsätta i praktiken och väl ej alltid och öfverallt blifvit annat än en död bokstaf. *Vårdslöshet* och *ovarsamhet* vid handhafvande af eld i det fria såsom vid ris- och ljungbränning och dylikt arbete bär nog skulden till skogseldarna i ett mycket stort antal fall. Men man kan af rapporterna inhämta, att denna orsaksgrupp är stadd i sjunkande, sedan befolkningen allt mera lärt sig inse skogens värde och fått erfara följderna af en skogseld, både för den vållande, där han upptäckts, och för de med släckningsarbetet och dithörande betungade. *Gnistor* från lokomotiv och ångbåtar bära för visso en dryg andel i skogseldarnas uppkomst. Så säges i rapporten för 1911 från södra distriktet, att »gnistor i flertal fall förorsakat utbrott af skogseld utan att dock anställa större skador». Att elden så snabbt blifvit lokaliserad torde få tillskrivas distriktets befolkningstäthet. Man kan dock knappast värja sig för tanken, att en stor del af dessa genom gnistor från järnvägslokomotiv uppkomna skogseldar hafva tillkommit ungefär på samma sätt, som då ett brandobjekt varit försedt med elektrisk installation och man ej kunnat finna annan anledning till eldsutbrottet, rubricerat detsamma som kortslutning. Finnes järnväg dragen genom skogen och tåg passerat linien och en skogseld sedan utbryter, på hvilken man ej kunnat finna annan orsak, ligger det nära till hands att gifva järnvägen skulden till olyckan. Härmed vare alldeles icke sagdt, att järnvägen är så oskyldig, ty gnistor både från skorsten och asklåda kunna lätt komma eldsutbrott åstad. Gnistorna torde nog försvara sin plats som den tredje i ordningen af rubrikerna.

Att *åskan* skall hafva ett relativt stort konto särskildt med hänsyn till antalet fall, torde ej kunna frångås, men då man besinnar, att i de af skogseldar starkast hemsökta distriktet åskvädersfrekvensen är ganska liten (Vesterbottens län 6.3, Jämtlands län 5.3, Norrbottens län 6.0, Kopparbergs 6.6 mot t. ex. Skaraborgs läns 10.0, Bohus och Hallands läns 11.0 och Elfsborgs 12.0), så torde faran ej vara så stor.

Anlagd eld är en liten grupp och är stadd i minskning.

Den fåtaligaste gruppen är *sekundärbrand*, d. v. s. sådana fall, där elden spridt sig från antända byggnader o. d.

De anförda siffrorna gälla endast de allmänna skogarna.

Brandsyne- och besiktningspraxis.

X.

I de flesta städers Br. O. finnes intagen en paragraf, som föreskrifver ungefär följande:

Större upplag af ämnen, som lätt fatta eld såsom beck, tjära och tran, terpentin, olja, sprit, svafvel, salpeter, näfver, lin, hampa och dylikt må ej inom staden ega rum under bar himmel eller

I en del Br. O. uppräknas stenkol, i en del icke. (Se t. ex. Br. O. för Askersund § 3, för Sundsvall § 19, för Malmö § 36, F. t. Br. O. för Helsingborg § 16).

Finnes nu ej stenkol uppräknadt, kan det då hänföras till »ämne, som lätt fattar eld», och brandsynen sålunda förelägga egare att på visst sätt förvara dem?

Vid brandsyn inom X. stad ålades N. N:s mekaniska verkstadsaktiebolag, att, bland annat, undanskaffa eller lägga under tak kol, som förvarades under bar himmel å verkstadsgården.

Bolaget anförde jämlikt stadgandet i Br. St. § 17 mom. 1 klagan öfver synemännens beslut med yrkande om dess undanrödjande.

Magistraten utlät sig den 22 augusti 1910: Magistraten förklarar sig på grund af föreskriften i för staden gällande Br. O. icke kunna göra någon ändring i det vid brandsynen meddelade beslutet.

Öfver detta utfall anförde Bolaget besvär hos K. B. i Ö. län med yrkande om upphäfvande af magistratens beslut.

K. B:s resolution den 17 oktober 1910: K. B. finner ej skäl till ändring i magistratens beslut, i hvad Bolaget därigenom förbjudits att å sin tomt under bar himmel hafva upplag af kol.

Bolaget fullföljde sin i målet förda talan hos K. M:t.

K. M:ts utslag, gifvet i Reg. R. den 7 februari 1911: Enär stenkol icke kunde anses hänförligt till de ämnen, som det enligt åberopade stadgandet i för staden gällande Br. O. vore förbjudet att inom gårdarne hafva förvarade under bar himmel, finner K. M:t skäligt att, med ändring af K. B:s utslag, i hvad det blifvit öfverklagadt, förklara det Bolaget vid brandsynen meddelade föreläggandet icke skola gälla i fråga om stenkol.

Utgången af målet visar, att man vid brandsyner får vara fullständigt på det klara med att kunna såväl tekniskt som rättsligt motivera sina gåranden och låtanden.

Huruvida det i nu föreliggande fall varit antingen med särskild eldfara förenadt eller med särskild fara för de innevarande i händelse af eldsvåda inom objektet förbundet, att hafva kolupplaget kvarliggande på gården, kan man ej utan kännedom om objektets brandtekniska beskaffenhet och byggnadstekniska inredning uttala sig om.

Så kan hafva varit förhållandet och brandsynenämndens kraf på upplagets borttagande var då tekniskt sedt berättigadt och hade nog äfven rättsligt kunnat låta sig genomföra med stöd af andra föreskrifter i för staden gällande Br. O. t. ex. den väl i nästan alla Br. O. intagna föreskriften:

I hus med eldfarliga inrättningar eller upplag, fabriker eller större verkstäder där på grund af byggnadssätt, inredning eller andra förhållanden, fara finnes för spillande af människolif vid eldsvåda eller för eldens hastiga spridning eger magistraten (poliskammaren) på förslag af brandchefen eller brandsynen föreskrifva . . . af behovet påkallade säkerhetsåtgärder.

Jämför Br. St. § 3 fjerde stycket, § 5 mom. 2 och 3, § 6 mom. 2.

Hvilken fara ett på en fabriksgård upplagdt kolupplag vid ogynsam byggnadsteknisk inredning af objektet kan innebära, framgår tydligt och klart af en i Bericht über die Tätigkeit und Verwaltung der Feuerwehr der Stadt Wien im Jahre 1909 införd brandberättelse, hvilken finnes återgifven i T. f. B. Band 3, juli 1912, n:o 7, sid. 70: dylikt förhållande vållade 17 arbetares död, enär kolupplaget strax vid eldens utbrott blef satt i brand genom de ur fabriksens källare med våldsam häftighet utslående heta gaserna och låorna från brinnande celluloid. Därigenom dels afskuros de innevarande från räddningsväg öfver gården, dels hindrades brandkåren bringa dem hjälp, förr än kolupplaget blifvit nödtorftigt afsläckt.

XI.

Vid besiktning, som förrättades inom fastigheten n:r 5 i kvarteret n:r 6 å K. stadsplan inom K. municipalsamhälle, befanns, att ägaren C. E. G. uppsatt eldstad i ett å vinden inom fastigheten inredt rum. Anmälan om förhållandet gjordes hos B. N.

B. N. beslöt den 21 juli 1910 att, på grund af föreskriften i för samhället gällande B. O., ålägga ägaren att inom viss närmare angifven tid hafva borttagit eldstaden i boningsrummet å vinden till nämnda hus.

Ägaren anförde besvär öfver B. N:s beslut och yrkade dess upphäfvande.

K. B. i N. län utlät sig den 10 november 1910: Som, enligt hvad i målet vore upplyst, å de till B. N. ingifna och godkända ritningarna till ifrågavarande boningshus rum med eldstad å vinden icke funnits upptagna, samt jämlikt § 9 i den af K. B. den 25 april 1900 fastställda stadga ang. ordnande och bebyggande af ett å kronopark vid L. beläget, till upplåtelse åt enskilda afsedt område, hvilken stadgas bestämmelser C. E. G. vid upplåtelse till honom af tomtens i fråga förbundit sig att efterkomma, boningshus af trä ej finge byggas med flera än två våningar, vid hvilket förhållande eldstaden i boningsrummet å vinden i strid med berörda stadga tillkommit (se B. St. 28 mom., andra punkten); alltså och då ej heller enligt den för K. municipalsamhälle nu gällande B. O. rum å vind finge inredas uti tvåvånings trähus, fann K. B. skäligt ogilla besvären, dock att den tid, inom hvilken C. E. G. hade att efterkomma B. N:s föreläggande, bestämdes till två månader efter erhållen del af K. B:s utslag.

C. E. G. anförde underdåniga besvär. K. M:ts Utsl. i Reg. R. den 4 april 1911: K. M:t fann ej skäl att göra ändring i K. B:s utslag; dock att tiden, inom hvilken klaganden skulle hafva ställt sig B. N:s beslut till efterrättelse bestämdes till den 1 augusti.

XII.

Vid besiktning, som förrättades inom fastigheten å tomtens n:r 96 c. i L. kvarter i L. stad, befanns, att ett å vinden befintligt utrymme, som å fastställd ritning öfver byggnaden betecknats såsom vindskontor i alla afseenden vore inredt såsom bostadsrum med kakelugn och garderob, ehuru väl rummet för tillfället begagnades till kontor och ej till boningsrum.

Med anledning häraf förelade B. N. genom beslut af den 9 september 1910 S., vid vite af 100 kronor, att inom en månad efter delfäendet af beslutet ändra ifrågavarande utrymme så, att detsamma komme i öfverensstämmelse med af B. N. fastställda ritningar, i hvilket afseende det särskildt skulle åligga S. att borttaga garderobsinredningen och kakelugnen samt all öfrigt inredning, som kunde bidra att gifva samma utrymme karaktär af bostad.

S. ingick nu till B. N. med anhållan att enligt företedda ritningar få förändra vindsvåningen i berörda honom tillhöriga fastighet.

B. N. förklarade genom beslut af den 11 november 1910: Enär för staden gällande B. O. stadgade, att boningsrum å vind finge i stenhus icke upptaga mera än hälften af vindsbottnens yta, samt den af S. gjorda framställningen innebure att få så inreda vinden, att af dennas 425 kvm. ej mindre än 348 skulle upptagas af boningsrum, ty och då den omständigheten, att en del af boningsrummen ej skulle förses med fasta eldstäder, saknade betydelse, blef ansökningen afslagen.

Öfver dessa B. N:s båda beslut besvärade sig S. hos K. B. i Ö. län med yrkande om deras upphäfvande.

K. B. utlät sig genom resolutioner af den 28 januari 1911:

dels: enär hvad S. i besvären andragit mot B. N:s föreläggande af den 9 september 1910, icke vore af beskaffenhet att föranleda klandrade beslutets upphäfvande samt, enligt hvad upplyst blifvit, åtal för förseelsen i fråga redan blifvit vid domstol väckt, lämnades besvären utan afseende;

dels: enär, enligt hvad utredt blifvit, B. N:s beslut af den 11 november 1910 varit lagligen grundadt samt S. ej i öfrigt anfört något skäl, som kunde leda till samma besluts upphäfvande, lämnades besvären utan afseende.

S. fullföljde i underdåniga besvär sin i båda målen förda talan.

K. M:ts Utsl. gifna i Reg. R. den 20 september 1911: K. M:t fann ej skäl ändra det beslut, till hvilket K. B. i målen kommit.

Man jämföre med det nu anförda dels Svenska Brandchefsföreningens Protokoll 1910 sid. 16 och 18, dels ock T. f. B. 1913, sid. 106.

Det skall då komma att visa sig, att den omständigheten, att vindrum ej är försedt med eldstad, intet som helst inflytande utöfvar för rummets lagenliga förefintlighet och det utrymme det upptager af vindsbotten; att äfven annan inredning än uppställande af eldstad, t. ex. tapetsering, väggarnes beskaffenhet m. fl. omständigheter kunna förläna en vindlokal karaktären af boningsrum, under förutsättning likvisst att krafvet i B. St. § 32, sådant detta lagrum lyder enligt K. K. den 30 december 1876 och K. K. den 18 april 1884, sker fyllest.

XIII.

Vid besiktning, som förrättades inom egendomen n:r 20 i 35 kvarteret E i K. stad, anmärktes, att ägaren af sagda fastighet C. låtit å vinden inreda ett rum och kök, utan att han därtill erhållit B. N:s, jämlikt B. St. § 37 mom. 1, erforderliga lof.

Med anledning häraf förelade B. N:n C., vid vite af 100 kr., att borttaga det sålunda olagligen utförda (B. St. § 45 mom. 1). Efter detta föreläggandes erhållande inlämnade C. till B. N. ansökan att erhålla anstånd med borttagande af ifrågavarande rum och kök, enligt B. N:s föreläggande af den 28 mars 1911, till dess K. B. pröfvat föreliggande förslag om medgifvande i B. O. för staden om rätt till inredning af dylika vindslägenheter.

Denna ansökan blef af B. N. genom beslut af den 25 september 1911 afslagen.

Härefter anförde C. besvär hos K. B. i B. län med yrkande att få bibehålla rummet och köket å vinden.

K. B. utlät sig den 8 december 1911: Då, jämlikt stadgande i § 28 mom. 1 af B. St., vind, hvarå boningsrum eller rum med eldstad funnes, skulle räknas såsom en våning, samt, jämlikt bestämmelsen i för staden K. gällande B. O., hus å E. icke finge innehålla flera än två våningar, fann K. B. B. N:s beslut vara lagligen grundadt och lämnade förty besvären utan vidare afseende.

I underdåniga besvär fullföljde C. sin i målet förda talan.

K. M:ts Utsl. gifvet i Reg.-R. den 16 april 1912: K. M:t finner ej skäl att i öfverklagade beslutet göra ändring.

—f.

Anmärkningsvärda eldsvådor.

Explosion af "vandrande" ångor. I den senast i tryck utgifna berättelsen om Yrkesinspektionens verksamhet redogöres för ett fall af explosion genom s. k. »vandrande» ångor. Förloppet af katastrofen är följande:

I ett torkhus af tegel, hvilket stod under ombyggnad för aptering till annat ändamål, hade i brist på utrymme tillfälligtvis för natten inställts ramar med nypressadt nitrocellulosakrut i rörform af en sammanlagd torrsvigt om c:a 455 kg., hvilket påföljande dag skulle öfverflyttas i ett under funktion varande torkhus för afdunstning af den i krutet befintliga eter-alkoholen.

Å huset hade de förut befintliga lufttrummorna borttagits, men däremot var ramstycket å dörrens nedre del fortfarande försedd med ett antal ventilationshål, afsedda för intagning af friskluft. Detta hus, liksom de öfriga fyra torkstugorna, var omgivet af 2,5 m. höga jordvallar och leder en i vinkel gående passage af 1.65 m. bredd genom sidovallen in till hvarje hus.

Ångpanne-eldaren L. hade order att nattetid tillse torkhusen och därvid kontrollera gradtalet å termometrarna, hvilka äro så placerade, att de genom fönstret kunde afläsas utifrån.

Af förhöret efter olyckan framgick, att L. vid dessa ronder utan befälens vetskap och i strid med styresmannens förbud brukade medtaga en lykta med stearinljus för att lättare kunna afläsa termometrarna. Ehuru förmannen några timmar innan olyckan inträffade, meddelat L., att temperaturen i det under ombyggnad varande torkhuset ej behöfde kontrolleras, då ångan till detsamma var afstängd, har L., ej inseende faran, af misstag eller glömska, under sin rond äfven gått in i passagen till ifrågavarande torkhus.

De från det färska krutet afdunstade tunga eterångorna (spec. vikt 2.560) hafva, då intet annat aflopp fanns, sökt sig ut genom de i dörrens nedre ramstycke befintliga hålen och »vandrat» ut i nattpassagen. De ha här antändts vid beröringen med det brinnande stearinljuset i L:s lykta och brunnit vidare (fortplantats) till den i huset varande explosiva gasblandningen. När de nådde denna, inträffade explosionen.

Explosionens verkningar blefvo, att husets tegelväggar vräktes mot de omkringliggande vallarna och det jämförelsevis tunga, med plåt beklädda taket föll ned öfver spillrorna. L:s lik fanns efter explosionen liggande vid ingången till vallpassagen med illa massakeradt hufvud c:a 8 m. från huset.

Vid undanrödjande af tegelsten och murbruk i passagen återfanns lyktan, söndertrasad, liksom en bit stearinljus. Det i huset på ramar spända rörkrutet hade delvis blifvit brändt på ytan, särskildt de yttre lagren, hvilka voro hvita och blåsiga. Intet af krutet hade däremot tändts.

Kastverkan af explosionen var, såsom kunde väntas, icke stor. Det föremål, som kastats längst bort, var en fönsterbåge, som låg på 16 m. afstånd från huset. I öfrigt hade endast några mindre träbitar kastats öfver vallarna. De bredvid liggande torkhusen voro fullkomligt intakta.

Katastrofen har på nytt visat, huru farligt det är, att inom »farligt område» använda andra än explosionssäkra lyktor eller lampor.

Vidare visar olycksfallet, att termometrar böra placeras annorlunda, än som här var fallet. Lämplig typ tyckes vara kvicksilfvertermometrar med distansrör, vid hvilka visartaflan placeras i skåp utanför torkhuset.

Från eget land.

Stockholm. Stadsfullmäktige i Stockholm antogo på senaste sammanträdet tvänne tillägg till för staden gällande B. O., det ena innebärande att lägenhet, som enligt fastställd ritning är afsedd för annat ändamål än till bostad, icke utan B. N:s tillstånd må till bostad användas; det andra rörande anmälningsskyldighet för bostadsinspektören om till hans kännedom komma öfverträdelser i detta afseende.

Man jämföre härmed en artikel i T. f. B. 1913, sid. 134 ff. särskildt, sid. 137.

Ludvika. Eldsvåda utbröt inom Ludvika municipalsamhälle den 7 dennes kl. 3.30 f. m. i ett 4-våningshus. Då samhällets brandredskap ansågos otillräckliga (!?) för att blifva herre öfver elden, rekvirerades Grufbolaget Vulkanus från Henrikssons sprutfabriker genom Allmänna Brandredskapsaffären i Stockholm inköpta motorspruta. Sprutan var af 400 minuters kapacitet. Den fungerade utan ringaste fel oafbrutet från kl. 6.30 till kl. 3 e. m., ett mycket vackert uthållighetsprof. Vid tillfället arbetades med 2 slanglängder 65 mm. slang om 400 meter hvardera.

Valdemarsvik. Vid en eldsvåda inom staden användes under släckningsarbetet en Henrikssons bensinmotorspruta, levererad genom Allmänna Brandredskapsaffären, Stockholm, typ n:o 12 om 800 minutlitters kapacitet. Från sprutan voro dragna 2 st. 65 mm. slangledningar om 400 meters längd, försedda med 20 mm. munstycken. Höjdskillnaden mellan sprutans uppställningsplats och strålförarnes ståndort utgjorde 61 meter. Elden släcktes på 2 timmar.

Nyanskaffning.

Karlsborg. Till Karlsborgs fästning har från Allmänna Brandredskaps-Affären, Stockholm, levererats en mekanisk stege för 20 meters höjd i 3 delar. Stegen är tvåhjulig och afsedd att dragas för hand. Dess vikt uppgår till 450 kg. Den manövreras lätt af 2—3 man och är, sedan den blifvit rest, så stadig, att den utan olägenhet kan användas fristående, äfven sedan den blifvit utdragen till sin högsta höjd. Stegen är försedd med terrängreglering.

Seffe. För samhället har från Siemens-Schuckert levererats 1 visareapparat med telefon, vacuumåskledare, ringklockor för alarm- och felsignaler samt 7 st. brandskåp. Anläggningen står under hvilström. Kostnaderna för denna leverans med montering uppgingo till omkring 1,200 kronor.

Ledningarna nedlades af telegrafverket, som numera till samhället förhyr kablar mot viss årlig afgift pr kilometer samt åtagit sig underhållet af ledningsnätet.

Däremot ansågo vederbörande, att kostnaderna skulle blifva för stora för att utbyta det befintliga larmledningsnätet mot ett komplett Siemens system, enligt hvilket både brandskåp och larmklockor ligga i samma slinga, hvarigenom ju en betydligt mera effektiv kontroll blifvit vunnen.

Den för anläggningen erforderliga energien åstadkommes för billighetens skull genom Beutelement såsom hjälpströmskälla och ballongelement såsom linieströmskälla.

Från utlandet.

Storbrittanien. Statistiken visar förluster af människolif vid eldsolyckor till följande antal:

1913 1 jan.—19 april: 36 män, 101 kvinnor, 338 barn: S:a 475.

1914 1 jan.—27 april: 43 män, 112 kvinnor, 265 barn: S:a 420.

Är här sålunda en nedgång att spåra, så visa förlustsiffrorna för skada genom brand en rätt afsevärd ökning:

1913 1 jan.—19 april: 641,250 p. st.

1914 1 jan.—24 april: 1,533,762 » »

Använd icke lefvande öfningsobjekt! Återigen har den olämpliga användningen af lefvande öfningsobjekt vid brandkårernas öfningar kräft ett människolif. Under exercis på Thornton Heath station i Croydon i England, hvarvid bl. a. lifräddning medels handlinor kom i fråga, brast en lina och den »räddade» störtade ned från öfningstornets öfversta våning och ljöt en ögonblicklig död.

Yrkets faror.

Tetbury, England. Tre brandkarlar befunno sig under eldsläckningsarbete på en mekanisk stege, då denna afbröts. Två af karlarne blefvo allvarligt skadade, den tredje slapp tämligen lindrigt undan, tack vare hjälmen.

New York. Löjtnant Mitchell vid New Yorks brandkår, placerad på 22. stationen, skulle vid en nattlig alarm använda rutschstängen ned till redskapshallen, men råkade därvid att falla ned genom trumman och skadade sig därvid så illa, att han ett par minuter senare afled.

Ändamålet helgar medlen.

Under rubriken »Originell namnsdagshyllning» cirkulerar för närvarande i dagspressen en liten historia från en småstad i vårt land om en uppvaktning, som brandkåren i samhället gjorde sin chef. Historien förmler, att kåren beslutat öfverraska sin chef och därför i tysthet samlades utanför brandchefens bostad kl. 7 f. m. När kåren var fulltalig, »sprang en man och slog falskt alarm på närmaste brandskåp. Hvad som sedan följde, kan lättare tänkas än beskrivas, när brandchefen kom utrusande genom sin tamburdörr och hamnade i armarna på sin kår». Brandchefen fann sig och riktade »en blick af tacksam förståelse på de församlade», heter det.

På det viset hyllar en »elitkår» sin chef. Kåren kan sedermera inte beklaga sig, om metoden blir populär inom samhället. Nästa gång fyller en sprutchef år eller en brandkarl firar ett eller annat jubileum. Han skall naturligtvis hyllas med »falskt alarm från närmaste brandskåp» och med »tacksam förståelse lysande ur blicken hamna i kårens armar».

Det är dylika dumheter, utgående från brandkårernas egna led, som nedsätta kårernas anseende och icke gifva dem den ställning utåt, som de måste äga för att vara samhället till rätt gagn. Huru kan man vidare begära, att en domstol skall befinnas vara villig att strängt och allvarligt näpsa en person, som falskt alarmerar brandkåren, när kåren själf missbrukar de

fridlysta alarmeringsanordningarna för ett smaklöst namnsdagsfirande.

Tilltaget är en ordnad och disciplinerad brandstyrka ovärdigt.

Litteratur.

Kalender för Sveriges Frivilliga Brandkårer 1914. Landskrona 1914. Landskrona Tryckeri Aktiebolag.

På uppdrag af centralstyrelsen för Sveriges Riksförbund af Frivilliga Brandkårer har riksförbundets brandkonsulent S. A. Dencker utarbetat en öfversikt öfver det frivilliga brandväsendets ställning i vårt land.

I kalendern träffa vi först K. G. Ossian-Nilssons Sång för Sveriges frivilliga brandkårer. Följer så förteckning öfver riksförbundet, dess styrelse, underafdelningar: brandkårsförbunden och dess kretsar samt de dem tillhörande brandkåerna.

Vidare följa uppgifter om andra sammanslutningar på brandväsendets område såväl inom som utom landet; stadgar för riksförbundet, för brandkårsförbunden; normalstadgar för frivilliga brandkårer; instruktion för samma; regler för samaritjänst af dr I. Dahlheim; mönsterförteckning öfver inventarier vid en frivillig brandkår (Svalöf) samt slutligen ett kapitel ägnadt åt »Åtgärder vid eldsutbrott i hemmen».

Kalendern är illustrerad. Utstyrelsen är tilltalande.

Kalendern torde vara outhärlig icke blott för de frivilliga brandkåerna såsom sådan utan ock för hvarje medlem af dessamma, hvadan den nog torde komma att få stor spridning.

Malmö stads Krönikebok, III delen, af stadsarkivarien A. U. Isberg. Utgifvarens förlag. Malmö 1914. Pris 1 krona.

I det 450 sidor starka häftet har författaren bl. a. skildrat torn- och gatuväktarnes tillkomst, tjänstgöring, instruktioner m. m., af hvilken framställning denna institutions betydelse i brandskyddets tjänst framgår. Skildringen omfattar tiden från 1600-talet till den 1 april 1874, då de gamle väktarne gingo deras sista patrullering och kl. 5 på morgonen aflöstes af den nya polisorganisationen. Vaktareinstitutionen och dithörande behandlas på 207 sidor i arbetet, sålunda ganska utförligt.

Vi kunna på det lifligaste rekommendera arbetet såsom ett synnerligen värdefullt bidrag till brandskyddets historia i vårt land.

Holt: Fire Protection in Buildings. A practical treatise for engineers, architects, surveyors, and property owners London. Crosby Lockwood and Son, 1913.

Boken är en samling fakta från brandprof och från undersökningar efter timade eldsvådor, systematiskt och logiskt ordnade, rikligt och väl illustrerade.

Till inledning har författaren valt att göra sina läsare förtrogna med det arbete i förebyggande riktning, som presteras af B. F. P. C., och anför där bland annat de af kommittén uppställda reglerna för klassifikation af brandsäkra materialier och konstruktioner i öfverensstämmelse med de på internationella brandskyddskongressen i London 1903 antagna standards.

Första delen af själfva ämnet behandlar konstruktion af byggnader med iakttagande af det moderna brandskyddets fordringar. Denna del omfattar följande underafdelningar: planläggning och konstruktion, konstruktion af bjälklag, förmantling af järnpelare, skydd för horisontella öppningar, takkonstruktioner, reservtrappor samt såsom avslutning beskrifning af brandskyddsåtgärder i en del större och viktigare byggnader, t. ex. varuhuset Whiteley i London, Operan i London, New Midland Adolphi Hotel i Liverpool m. fl.

I andra afdelningen behandlas det afvärjande repressiva brandskyddet inom byggnader. Denna del omfattar trenne underafdelningar: brandorsaker samt deras förebyggande, eldsläckning, sprinklerinstallationer.

Såsom bihang till arbetet följa diverse lagbestämmelser ur byggnadsordningar och därmed jämförliga lagar samt brandförsäkringsbolagens kraf på vissa konstruktioner, byggnadsdelar, byggnader o. d.

Såsom avslutning följer ett litet lexikon med förklaring öfver en del byggnadstekniska termer.

Arbetet är försedt med 133 synnerligen väl valda och utmärkt utförda illustrationer. I dessamma finnas dessutom 18 st. i tabellform uppställda öfversikter.

Vi kunna rekommendera arbetet som ett gediget fackarbete, hvilket dessutom framträder i en synnerligen förtjänstfull utstyrel.

Arbetets pris är i svenskt mynt 8 kr. 50 öre.